

زردی نوزادی

بیشتر از نیمی از نوزادان پس از دنیا آمدن دچار درجاتی از زردی می شوند . این زردی در پوست و سفیدی چشم معمولاً در طی هفته اول تولد پیدا شده و شکل و رنگ خاصی به نوزاد می دهد . این حالت را زردی نوزادان نامیده اند . در بسیاری از موارد این زردی طبیعی بوده و پس از چند روز از بین می رود و نشان دهنده بیماری مهمی نمی باشد . علت زردی در نوزادان افزایش یک ماده رنگی زرد مایل به سبز بنام بیلی روبین در خون می باشد . این ماده رنگی بعلت تخریب طبیعی گلبول های قرمز در بدن ایجاد شده و کبد این ماده را از خون برداشت کرده و پس از تغییراتی در آن، این ماده توسط کلیه ها و با ادرار دفع شده و قسمتی از آن نیز از راه صفرا با مدفوع دفع می شود . اگر کبد قدرت برداشت و تغییر شکل این ماده رنگی را نداشته باشد یا از توانایی کبد کاسته شده باشد، میزان این ماده رنگی زرد در خون افزایش پیدا کرده و در تمامی نسج های بدن وارد و رنگ این نسوج (مثل پوست و سفیدی چشم) زرد می شود.

نوزادی که زردی دارد چنانچه با شیر مادر تغذیه شود، امکان دارد که زردی اش بیشتر شود، اگر نوزاد یک بیماری زمینه ای داشته باشد، امکان دارد که زردی ایجاد شده شدیدتر پیدا شود. بطور مثال اگر مادری گروه RH خونی منفی داشته باشد و گروه خونی همسرش RH مثبت باشد، امکان دارد که جنین گروه خونی RH مثبت پیدا کند و این مغایرت گروه خونی جنین و مادر معمولاً در فرزند دوم به علت وجود مواد ضد RH در خون مادر، می تواند موجب خراب شدن سریع گلبول های قرمز جنین شده و جنین فوت شود و در صورتی که فوت جنین ایجاد نشود، نوزاد با زردی بسیار شدید (بعلت تخریب گلبولهای قرمز و ایجاد ماده بیلی روبین بمقدار زیاد) دنیا بیاید. همین حالت ممکنست در ناسازگاری گروه های خونی ABO بین مادر و جنین نیز ایجاد شود

از موارد دیگر ایجاد زردی در نوزاد، عفونت های جنین در رحم می باشد، خیلی از عفونت ها از جفت عبور نکرده و به جنین نمی رسند ولی بعضی میکروب ها و ویروس ها قابلیت عبور از جفت را داشته و در جنین باعث عفونتی می شوند که علاوه بر ضایعات متعدد، تخریب گلبولهای نیز ایجاد می کنند

کبد نوزاد پس از دنیا آمدن، معمولاً بطور طبیعی نارسا بوده و توانایی برداشت کامل بیلی روبین ایجاد شده را ندارد و پس از چند روز، فعالیت کبد نرمال می شود و بدنال آن، زردی از بین می رود . در موارد بسیار نادری، مجاری صفراوی در جنین ساخته نشده و بنابر این صفرا که حاوی بیلی روبین است از کبد نمی تواند خارج شود و در نتیجه نوزاد دچار زردی بسیار شدیدی می شود

در بیشتر نوزادانی که به موقع دنیا آمده اند و زردی دارند، پوست و سفیدی چشم نوزاد زرد رنگ است و علامت دیگری وجود ندارد ولی اگر میزان بیلی روبین خون از مقدار خاصی بیشتر شود خواب آلودگی و بی اشتهاپی پیدا می شود. چنانچه میزان زردی از حد معینی بیشتر شده و مدت زمانی طول بکشد، نوزاد دچار صدمات مغزی و شنوایی می شود. اگر مجاری صفراوی نوزاد ساخته نشده باشد و درمان دیر انجام شود، نوزاد فوت خواهد کرد.

تشخیص چگونه است؟

ابتدا از نوزاد نمونه خون گرفته شده و میزان بیلی روبین آن مشخص می شود (در حال حاضر در بعضی از آزمایشگاه ها وسایلی وجود دارد که بدون خونگیری واز روی رنگ نرمه گوش نوزاد میزان بیلی روبین خون را مشخص می کنند). قدم دوم بررسی بیمار از نظر وجود بیماریهای زمینه ای می باشد بسیاری از نوزادان با زردی خفیف احتیاج به هیچ درمانی ندارند، اگر میزان بیلی روبین بالا باشد، از نور درمانی استفاده می شود. بعضی لامپها (مخصوصاً لامپ های فلورسنت) مقدار زیادی اشعه ماوراء بنفش ایجاد می کنند، اشعه ماوراء بنفش پس از بر خورد با پوست نوزاد باعث تبدیل بیلی روبین به یک ماده بی ضرر می شود. در موقع نور درمانی باید چشم های نوزاد پوشیده شود، زیرا این اشعه برای چشم ایجاد عارضه میکند اگر علت زردی مغایرت RH خون مادر یا بچه باشد و یا میزان بیلی روبین رو به افزایش باشد، تعویض خون نوزاد انجام می شود. در موارد نادری که مجاری صفراوی نوزاد ساخته نشده باشد باید در همان روزهای اول زردی، عمل جراحی انجام شود.

معمولاً زردی هایی که شدید نیستند و به مدت طولانی باقی نمی مانند (در همان هفته اول پیدا شده و از بین می روند) عارضه ای در نوزاد ایجاد نمی کنند. با زردی های شدید و طولانی مدت نوزاد دچار کاهش شنوایی یا کری کامل شده و امکان صدمات مغزی شدید و عقب ماندگی ذهنی وجود دارد بعضی داروها می توانند با فعال کردن کبد نوزاد باعث برداشت بیشتر بیلی روبین توسط کبد شده و می توانند زردی را کاهش دهند که در صورت لزوم توسط پزشک تجویز خواهد شد. مصرف بعضی از داروها مخصوصاً کوتریموکسازول توسط خانم باردار در آخرین روزهای حاملگی می تواند روی کبد جنین اثر گذاشته و پس از به دنیا آمدن نوزاد باعث زردی شدید شود